

25 oktober 2015 - 30e zondag door het jaar
Voorganger: Piet Stikkelbroeck osa

'Luisteren naar de noodkreet van mensen'

*Toen Hij de blinde man genas,
zijn duister had verdreven,
de man die doof geboren was,
het spreken had gegeven,
toen riep Hij al die het zagen toe:
'Ga heen en doe zoals ik doe;
dan zal de wereld leven.*

*Sluit niet de ogen voor de pijn
die mensen moeten lijden.
Zie om naar wie gevangen zijn
en voor hun vrijheid strijden.
Doe recht en kies in stad en land
voor geven met een gulle hand;
dan sta ik aan jouw zijde. '*
Kees Pannekoek

Lezing: Jeremia 31, 7-9

*Dit zegt de Heer: 'Jubel van vreugde om Jakob, juich om de heerser der volken; bazuin het rond, prijs God en zeg: de Heer heeft redding gebracht aan zijn volk, aan de rest van Israël.
Ik haal hen terug uit het noorden, van het einde der aarde breng ik hen bijeen, ook de blinden en lammen, de zwangere en barende vrouwen. In dichte drommen keren zij terug.
In tranen gingen ze heen; getroost leid ik hen terug. Ik voer hen naar stromende beken, over gebaande wegen waarop ze niet struikelen. Ik ben toch Israëls vader, en Efraïm is mijn eerstgeborene.'*

Evangelie: Marcus 10, 46-52

In die tijd kwam Jezus vergezeld van zijn leerlingen in Jericho. Maar toen ze, vergezeld van een flinke menigte, weer uit Jericho wegtrokken, zat een blinde bedelaar langs de weg, Bartimeüs, de zoon van Timeüs. Zodra hij hoorde dat het Jezus de Nazarener was begon hij luidkeels te roepen: 'Jezus, Zoon van David, heb medelijden met mij!' Velen snauwden hem toe te zwijgen, maar hij riep nog veel harder: 'Zoon van David, heb medelijden met mij!' Jezus bleef staan en zei: 'Roept hem eens hier.' Ze riepen de blinde toe: 'Heb goede moed! Sta op, Hij roept u.' Hij wierp zijn mantel af, sprong overeind en kwam naar Jezus toe. Jezus vroeg hem: 'Wat wilt ge dat ik voor u doe?' De blinde antwoordde Hem: 'Rabboeni, maak dat ik zien kan!' En Jezus sprak tot hem: 'Ga, uw geloof heeft u genezen.' Terstond kon hij zien en hij sloot zich bij Hem aan op zijn weg.

Overweging

Herinnert U zich nog de rijke man waarvan het evangelie ons onlangs verhaalde? Er kwam een dramatisch hoogtepunt in dat verhaal toen we lazen hoe deze zich -op het laatste moment- van Jezus afkeerde en toch maar voor zijn rijkdom koos...

Vandaag worden we geconfronteerd met een heel andere reactie, in het verhaal over Bartimeüs. Het is niet zomaar een genezing onder velen: het is het laatste wonder waarvan we lezen in het evangelie. Een soort van samenvatting van Jezus strijd tegen het kwaad.

Jezus is op weg naar Jeruzalem en al voortgaande probeert hij zijn leerlingen meer begrip bij te brengen voor de inzet van deze reis. Hij profiteert ervan nog belangrijke onderrichtingen te geven naar aanleiding van wat voorvalt op de tocht en hen zo voor te bereiden op wat komen gaat.

Een blinde bedelaar, een marginale figuur die altijd letterlijk aan de kant van de weg moet staan. Hij kan alleen maar leven van de aalmoezen die de voorbijgangers hem toewerpen. Altijd een beetje

verdacht: zijn blindheid zal wel het gevolg zijn van een zonde-schuld, denken de mensen al snel. “Wie heeft gezondigd? Hij of zijn ouders?” Kortom: het tegenbeeld van de rijke man.

De een volgt Jezus niet, de ander rent hem achterna....

Als antwoord op de komst van Jezus in zijn leven springt hij overeind en werpt zijn mantel van zich af. Die mantel is niet alleen maar een overjas of deken voor de nacht: hij is vooral het symbool van zijn bedelstaat: het is het kleed dat een bedelaar voor zich uitspreidt om gaven van de brave burgers op te vangen. Het is alsof hij heel zijn vroegere bestaan van zich afwerpt.

In Jezus vindt hij een nieuw bestaan: nog vóór hij kan zien zegt Jezus dat zijn geloof hem gered heeft. Wat Jezus hem geeft is niet op de eerste plaats de genezing van zijn fysieke kwaal: hij wordt gered van een veel groter gevaar.

Dat vinden we terug in heel de Bijbel: God redt de mens van de ondergang en hier in dit laatste wonder vat de Zoon van God heel zijn missie samen:

Tonen aan de wereld dat het heil van God komt. Jezus: zijn naam betekent: God redt..

De blinde, die een maatschappelijk uitgestotene was, doorbreekt de grenzen waarin zijn tijdgenoten hem hadden opgesloten. Zijn vreugdekreet - de schreeuw van een kind dat ter wereld komt- is de kreet van het vertrouwen en het geloof: hij wordt geboren voor een nieuw leven.

Maar er is meer in deze wonderlijke geschiedenis: er is ook veel te zeggen over de menigte. In het evangelie zien we hoe ook zij, vooral zij, genezing nodig heeft. Je zou misschien dit verhaal als titel moeten meegeven: de genezing van de menigte. Bartimeüs wordt dan alleen maar de aanleiding daartoe. Deze lawaaierige massa die, op het moment dat de blinde man zijn geloof belijdt, hem tot zwijgen wil dwingen, wordt door Jezus terecht gewezen. Hij doorziet de situatie en ze is voor hem onaanvaardbaar.

De echte blinden zijn niet wie wij denken.

Dezelfde die een obstakel vormden om Bartimeüs te beletten Jezus te benaderen, moeten nu naar hem toe gaan om hem te zeggen: Sta op! De meester roept je, heb vertrouwen.

De eerste stap naar hun bekering is gezet: dit geldt evenzeer voor de leerlingen als voor hen: ze begrijpen dat Jezus niemand aan de kant laat staan: Hij biedt licht en genezing, geluk aan allen: zelfs, misschien zelfs vooral, aan degenen die wij aan de kant hebben gezet.

In deze tijd waarin de problematiek van het vluchtelingenbeleid zoveel vragen oproept, moeten de christenen misschien vóór alles vanuit dit basisgegeven hun mening en hun handelen vorm geven...

We weten allemaal hoe wisselvallig de menigte is: gisteren- op Palmzondag- waren er alleen maar Hosannas, vandaag- op Goede Vrijdag- schreeuwt dezelfde menigte: Kruisig hem. Slechts enkele ogenblikken geleden beet de menigte hem toe zijn mond te houden, nu brengt zij gedwee de boodschap over: sta op, Hij roept je.

Dit is het echte wonder van dit verhaal: Jezus geneest de menigte van haar blindheid en dwingt ze de werkelijkheid te zien en te kijken naar waar het echt om gaat. Tot dusver hadden ze alleen maar oog gehad voor wat ze dachten dat zou gebeuren: Jezus gaat de macht grijpen, vandaag, morgen, in Jeruzalem. Nu zien ze wat er werkelijk op het spel staat: wanneer een mens tot God roept moeten wij in alles in het werk stellen om hem toegang tot het heil te verlenen en zo redding kan vinden. Het is niet meer een ongeordende massa, die blindelings de hardst roepende volgt, alleen maar denkend aan haar eigenbelang, het is een gemeenschap geworden, een volk dat “hem toebehoort”.

Dat is nu precies wat kerk-zijn betekent: weten dat we uit velen één zijn gemaakt en daarvan moeten getuigen. Onze ogen moeten geopend worden om te kunnen zien dat in Jezus het licht is opgestaan dat alle mensen verlicht en de duisternis uit onze harten verdrijft.

We begrijpen nu beter de draagwijdte van deze episode, die als het ware een conclusie is van de boodschap die Jezus heeft verkondigd gedurende de bijna drie jaren dat hij het land doorkruiste: degene die aan de kant is gezet en in duisternis leeft wordt leerling van hem die het licht der wereld is.

Bartimeüs die zijn enig bezit - zijn mantel- prijsgeeft om naar Jezus te gaan nog voordat hij is genezen, doet waartoe de rijke man niet in staat was. Hij spreekt uit dezelfde inspiratie als Petrus die in naam van de apostelen zegt: “Zie, wij die alles verlaten hebben en je gevolgd zijn”...

Het eind van het verhaal is duidelijk: Jezus erkent het geloof van de bedelaar, niet alleen omdat hij hem Zoon van David, Messias, noemt: maar omdat hij dit geloof in praktijk brengt

Met Jezus gaat hij op weg naar Jeruzalem, de weg van dood en Verrijzenis, de weg van alle geloof. Verder weten we niets meer van hem. Zijn rol is uitgespeeld. Zijn geschiedenis is voortaan de geschiedenis van elke mens die Jezus volgt.